

Han gav sig til at tale om Modersmaalet, om dets Betydning som Hjertets Sprog i Modsætning til alle fremmede Tungemaal, der i det højeste kunde blive Udtryksmiddel for Forstanden. Modersmaalet, sagde han, var det aandelige Moderbryst, af hvilket vi inddrak Nationens Sjæl. Et Folks Sprog indeholdt som i en Hovedsum Folkets aandelige Eje, det var vore Forfædre i hundrede Led, der herigennem talte fortroligt til os og dannede os i deres Billede. Derfor skulde vi ære det og holde det helligt. Ligesom vi indgærdede de Kilder, hvoraf vort Legeme skulde drikke, at de ikke forurenedes, saaledes galdt det i endnu højere Grad om at vogte den aandelige Ernæringskilde, som Ordet var. Men gav man Agt paa Folks Hverdagstale, vilde man desværre finde meget urent, ja raaddent i den, og i saa Henseende var Landboerne ikke stort bedre end Folk i Byerne. Der var jo dem, der ikke kunde aabne Munden, uden at tvetydige Ord og svinske Hentydninger væltede ud af den. Her var en stor Opgave at tage op. Han vilde særlig kalde paa de Unge, hos hvem Vanen til uterlig Tale endnu ikke var for indgroet. Der maatte i det hele skabes en Bevægelse for at udvikle Sansen for en Sjæls Hygiejne, der jo dog var fuldt saa vigtig for Mennesket som Omsorgen for Legemet. Alle gode Kræfter i Folket maatte samles for at værne den unge Slægt mod den Besmittelse ved Ordet, for hvilken den nu daglig var udsat.

Per havde straks været optaget af at høre; men efterhaanden som Taleren blev direkte moraliserende, splittedes hans Opmærksomhed. De unge Pigers Tilstedeværelse gjorde sit hertil, ligesom ogsaa det, at det altsammen var saa nyt for ham. Det var første Gang, han var Deltager i et Folkemøde; derfor optog Tilhørerne ham nok saa meget som Taleren. Han saae udover disse tætte Rækker af solide Vadmelskikkelser, paa disse spændt lyttende, aabne og opvakte Ansigter, og det gik først ved denne Lejlighed tilfulde op for ham, hvad det var for en aandelig Bevægelse, han var bleven ført ind i.

Han havde ofte hørt Tale om den grundtvigske Vækkelse med dens Ide om en folkelig Kultur i Modsætning til Videnskabens verdensmæssige Dannelse; men da selve Begrebet Bonde i hans Øjne var tidsstridigt, havde han alene af den Grund aldrig troet det Umagen værd at stifte nærmere Bekendtskab med denne Folkebevægelse, saa udbredt den ogsaa var. I de københavnske Krese, hvor han havde færdedes, var